

EL TEMPS QUE CORRE per JOAN F. MIRA

“Vive la Nation”

“Supose que són més feliços els qui tenen la nació en pau –si més no, perquè tenen un problema menys–, però segurament a nosaltres no ens ha tocat aquesta felicitat. Ens queda el deure o la passió de continuar buscant-la. Visca la nació, doncs. I si ara com ara viu poc o malament, més motiu encara per dir ‘visca’.”

Comenten al *Nouvel Observateur* (al costat, ai, d'un llarg article sobre el Front Nacional, no a la secció de llibres) l'aparició d'un volum, supose que important, d'Yves Lacoste, fundador de la revista *Herodote* i, segons diuen, “fin lecteur de Fernand Braudel”. El llibre es titula així, *Vive la Nation*, i és, vés per on, l'última reinvençió d'allò que entre nosaltres Alfons Cucó anomenava “el valor de la nació”. Molt bé. Perfectament. No ho havien oblidat mai, els francesos, a pesar que parlen tant dels “valor republicans” i d'altres maneres de dissimular. No conec el llibre, però n'he llegit molt atentament la ressenya o comentari. Tot un símptoma de l'onada de descobridors de la pólvora que ara circula, després de tants anys de desvarieig. Més curiós encara: sembla que el títol recull el crit dels soldats de la Revolució a la batalla de Valmy (m'he il·lustrat sobre el particular: 1792, contra els prussians, la victòria que va donar confiança a les forces de la futura “*Grande Armée*” de conquistadors d'Europa, quines coses!), quan els vencedors no cridaven “*Vive la France*”, que hauria estat una consigna patriòtera i tancada, diuen ara, sinó “*Vive la Nation*” (però quina, ah!), que era com predicar el nacionalisme universal. I ara ho tornen a destapar. Ara precisament, quan Le Pen ha posat al descobert, amb aires de possible tragèdia, tanta misèria intel·lectual de tanta gent. I ara que “Maastricht” i la “globalització”, això diuen també, podrien representar un risc contra la pervivència plena de les identitats nacionals: quan es tractava dels altres, això no els feia ni fred ni calent. Ara que pensen que els pot afectar, a ells, als francesos, a la mare de totes les nacions, els posa ja una miqueta nerviosos. Benvinguts al club dels deficients nacionals.

Quant a un servidor, em toca llegir massa discursos i especulacions (a la premsa de Madrid i Barcelona, per exemple, en articles i llibres de “pensadors”, i filòsofs de l'ètica dels altres) que coincideixen a lamentar una suposada maldat intrínseca de qualsevol nacionalisme, com si fóra una mena de xarampió de la humanitat, una desgràcia històrica, una plaga, i en tot cas un arcaisme a extingir. Curiosa posició ideològica que pretén passar sovint per progressista i liberal, mentre vol

ignorar que ja fa temps que les societats humanes organitzen el progrés i la llibertat dins d'uns espais que, a falta d'un altre nom més adequat, anomenem nacions. I no semblen disposades a abandonar aquesta forma de ser i de viure, fins on arriba la vista cap al futur pròxim o distant. Perquè afirmar que la “vida en nació” és la forma, l'espai i el marc que defineix la vida moderna en societat, no és una posició o preferència ideològica: és una constatació. I ho és també l'afirmació que els processos del temps present semblen més aviat dirigits a reforçar que no a afeblir aquest marc, i a convertir la “vida en nació” en el factor universal i comú d'una etapa històrica de final probablement encara remot.

Pensar, per tant, que els “problemes nacionals” són cosa superada i arcaica –a l'Europa de l'est o de l'oest, a l'Àsia o en qualsevol part del món– que són qüestions marginals sense interès pràctic ni teòric, equival simplement a navegar pel món de les idees volàtils i sense pes. I això serà així, almenys mentre els pobles o les societats no inventen una forma nova d'“estar en el món”. Però no veig que tal invent estiga en marxa. No veig enlloc senyals que estiga pròxima l'aparició d'àmbits d'identitat, de construccions imaginàries, d'espais de comunicació experimentats com a “propis”, o d'espais morals, equivalents i substituïts d'allò que ara en diem nacions. Segurament perquè les nacions, ara com ara i per molt de temps, satisfan de la manera més eficaç unes necessitats humanes (la de *ser alguna cosa*, en primer lloc, la de *pertànyer i participar*) que cap altra construcció històrica no satisfà de manera tan universal i plena. Una altra cosa és que tots ens trobem, o no ens trobem, còmodes, reposats i pacífics, en la nació o tros de nació que ens ha tocat. I que aquesta nació, mapa, frontera o estat, siguin un espai estable o inestable, fet o a mig fer, tranquil i conflictiu, assumit, negat o disputat. Supose que són més feliços els qui tenen la nació en pau –si més no, perquè tenen un problema menys–, però segurament a nosaltres no ens ha tocat aquesta felicitat. Ens queda el deure o la passió de continuar buscant-la. Visca la nació, doncs. I si ara com ara viu poc o malament, més motiu encara per dir “visca”.